

KL's GDPR-benspænd

Datatilsynet tager stilling til de enkelte
benspænd

Januar 2020

Indledning

KL har udgivet et katalog med eksempler fra landets kommuner, hvor der er tvivl om databeskyttelsesreglerne - her tager Datatilsynet stilling til dem én for én.

Mandag d. 27. januar offentliggjorde Kommunernes Landsforening et [katalog af "benspænd"](#) - konkrete tvivlsspørgsmål og frustrationer relateret til GDPR, som de kommunale medarbejdere ifølge KL kæmper med i det daglige.

Datatilsynet offentliggør her en gennemgang af samtlige 40 benspænd med konkrete svar på, hvad der er op og ned.

Datatilsynet tager et generelt forbehold for, at der kan være helt konkrete forhold i de enkelte situationer, der gør, at det vil være mest rimeligt over for borgeren at foretage en anden vurdering.

1. Gennemgang af benspændene

Tvivel om brug af aktivitetsoversigter

"Medarbejdere i botilbud er i tvivl om, hvorvidt det er lovligt efter GDPR at hænge aktivitetsoversigter op, der viser, hvilke beboere der deltager i hvilke aktiviteter."

Svar

Det vil normalt være uproblematisk at hænge sådan en oversigt op, fordi oplysningerne om, hvilken borger der deltager i hvilken aktivitet, ikke er følsomme eller i øvrigt særligt beskyttelsesværdige oplysninger. Endvidere tjener oversigten et sagligt formål.

Tvivel om brug af navneskilte

"Medarbejderne på plejehjem er i tvivl om, hvorvidt det nu er lovligt efter GDPR at have navnet på plejhjemsbeboerne stående på deres indgangsdør og på en oversigt ved indgangen til plejehjemmet."

Svar

Det er fuldt lovligt. Oplysninger om, at en person bor på plejehjem, er ikke en følsom oplysning, og derudover tjener sådan et skilt et særdeles sagligt formål.

Frygt for at bruge it-systemerne

"En psykolog ansat i PPR (Pædagogisk Psykologisk Rådgivning) er i tvivl om, hvorvidt det er lovligt efter GDPR at registrere forskellige tiltag ift. et barn i kommunens ESDH-system i kladdeform. I stedet forsøger hun at huske det i hovedet."

Svar

Så længe oplysningerne er relevante og nødvendige for psykologens arbejde, må hun gerne registrere og arkivere oplysningerne i kommunens sagsbehandlingssystem. Det vil i øvrigt være naturligt, at sådanne oplysninger registreres i systemet, også af hensyn til bl.a. kommunens journaliseringspligt. Datatilsynet anbefaler i øvrigt, at fornøden vejledning herom indarbejdes i f.eks. eksisterende vejledninger til sagsbehandlerne om forpligtelser efter forvaltningsloven, offentlighedsloven mv.

Tvivel om, hvorvidt navne må oplyses til sundhedsplejerske, der foretager motorisk screening

"Medarbejdere i børnehaver er i tvivl om, hvorvidt det er i strid med GDPR at oplyse kommunens sundhedsplejersker, der screener børnene motorisk, om børnenes navne. I stedet giver pædagogerne børnene nummererede veste på under screeningen for at undgå, at screeneren kommer til at kende børnenes navne."

Svar

En sundhedsplejerske må gerne behandle helbredsoplysninger. Derfor må sundhedsplejersken naturligvis også behandle oplysninger om børnenes navne.

Tvivel om rekvirering af kontaktoplysninger i nabokommunen ved høringer af lokalplaner

"Medarbejdere i teknisk forvaltning er i tvivl om, hvorvidt de lovligt efter GDPR-reglerne kan bede nabokommunen om personoplysninger som navn, adresse og cpr-nummer på borgere, som bliver berørt af kommunens lokalplansforslag og derfor skal høres."

Svar

Hvis det er nødvendigt at anvende personnummer med henblik på f.eks. entydig identifikation til brug for udsendelse af Digital Post, vil det være lovligt at behandle disse oplysninger. Oplysninger som navn og adresse vil det i sagens natur også være helt i orden at behandle i denne sammenhæng. Datatilsynet går i øvrigt ud fra, at det typisk følger af lov, at de pågældende skal høres.

Bekymring over, at kontakten til udsatte borgere ikke altid må ske via SMS

"Medarbejdere i socialforvaltningerne er bekymrede over, at GDPR sætter grænser for, hvad de må skrive i SMS'er til borgerne. Fx at borgeren skal huske at møde op på alkoholambulatoriet den næste dag. Ofte er SMS den eneste mulige måde at være i dialog med disse borgere. Reglerne gør, at medarbejderne ikke kan svare på borgernes SMS'er, hvis de fx skriver noget om helbredsproblemer."

Svar

Datatilsynet forstår, at SMS er en brugbar og god måde at give borgerne påmindelser og kortere servicebeskeder på. Datatilsynet anbefaler derfor myndigheder at sende SMS'er til borgerne, hvor følsomme og andre særligt beskyttelsesværdige oplysninger udelades i beskeden. På Datatilsynets [hjemmeside](#) gives en række konkrete eksempler på, hvad kommunalt ansatte kan skrive til borgerne via SMS. Der vil være særlige tilfælde, hvor databeskyttelsen må vige for mere tungtvejende hensyn. Det betyder, at SMS'er med bl.a. følsomt indhold undtagelsesvis og i konkrete tilfælde kan benyttes. Særligt i de tilfælde, hvor det efter et socialfagligt eller lægeligt skøn er påkrævet med en SMS for at få kontakt med eller budskabet igennem til den udsatte person.

Tvivel om, hvorvidt kommunerne må lægge billeder og film med personer på kommunens Facebook-side

"Kommunerne er i tvivl om, hvorvidt de lovligt efter GDPR-reglerne kan lægge billeder og film med personer på deres Facebook-side og hvilke regler, der gælder for forskellige typer af billeder (portrætfotos, situationsbilleder, billeder med identificerbare personer). En kommune har valgt at sløre personer i en reklamefilm pga. GDPR."

Svar

Vurderingen af, om et billede må offentliggøres, afhænger af billedet og formålet med offentliggørelsen. Det hører også med til overvejelserne, om de personer, der optræder i materialet, med rimelighed kan føle sig krænket, udnyttet eller udstillet. Offentlige myndigheder må behandle billeder og film med personer, hvis det sker som led i myndighedens udførelse af sine opgaver, og man må som udgangspunkt gerne reklamere for eksempelvis arrangementer på skoler, biblioteker eller lignende. Datatilsynet har udgivet en podcast om [brug af billeder](#), og tilsynet har en særskilt hjemmesidetekst om [billeder på internettet](#) med tilhørende video.

Tvivel om, hvorvidt botilbud må bruge lukkede Facebook-grupper

"Medarbejderne på botilbud er i tvivl om, hvorvidt det er i strid med GDPR, at de opretter en lukket Facebook-gruppe, hvor de informerer de pårørende om, hvad beboerne laver. Evt. ved at lægge billeder op."

Svar

Offentlige myndigheder må gerne behandle oplysninger, herunder billeder og film med personer, hvis det sker som led i myndighedens udførelse af sine opgaver. Efter Datatilsynets opfattelse må det anses for sagligt og fornuftigt, at botilbud informerer pårørende om, hvad beboerne laver, og databeskyttelsesreglerne vil som udgangspunkt ikke stille sig ikke i vejen for det. Der skal dog foreligge en aftale med Facebook om dataansvar, se mere herom nedenfor.

Tvivel om kravene til brug af billeder

"Medarbejderne i børnehaver, vuggestuer og SFO'er er i tvivl om, hvorvidt det er i strid med GDPR, at de tager billeder af børnene. De er også i tvivl om, hvornår de skal indhente samtykke fra forældrene til at tage billeder. Og medarbejdere er i tvivl om, hvordan de håndterer, at billeder evt. viser handicap eller religiøse beklædningsgenstande."

Svar

Offentlige myndigheder må gerne behandle billeder og film med personer, hvis det sker som led i myndighedens udførelse af sine opgaver. Det kommer derfor an på, hvad formålet er med billederne. Hvis formålet er at offentliggøre disse og vise, hvilke aktiviteter børnene er en del af, og dermed informere kommunens borgere (herunder forældrene) om, hvad myndigheden varetager af opgaver, vil der normalt ikke være nogen problemer.

Samtykke kan dog være nødvendigt, hvis man ønsker at offentliggøre oplysninger om f.eks. helbred eller religion. Hvis det er tilfældet, vil det være hensigtsmæssigt, at kommunen udfærdiger en samtykketekst, som forældrene kan læse og underskrive, når barnet indskrives i institutionen.

Tvivel om udlevering af kontaktoplysninger ved stormskader

"Kommunerne er i tvivl om, hvorvidt GDPR gør det ulovligt at udlevere navn og adresse på en sommerhusejer til en borger, som i forbindelse med en stormskade gerne vil i kontakt med den pågældende."

Svar

Navn, adresse og telefonnummer, altså oplysninger man normalt kan "google" sig til, vil – særligt med tanke på det nævnte saglige og hensigtsmæssige formål – kunne videregives til anden en borger. Det gælder dog ikke, hvis den person, der videregives oplysninger om, har navne- og adressebeskyttelse i cpr-registret.

Tvivel om visning af film på ledermøder

"Pædagoger i daginstitutioner er i tvivl om, hvorvidt det efter GDPR er lovligt at genbruge filmoptagelser af børnene fra et pædagogisk projekt til et ledermøde uden at få nyt samtykke fra forældrene. Derfor bruger institutionerne tid på at indhente "ekstra samtykke" fra forældrene."

Svar

Det er rigtigt, at hvis en borger har givet samtykke til én ting, så må man ikke bruge oplysningerne til noget andet bagefter. Hvis optagelserne skal bruges til både et pædagogisk projekt og til at vise til et ledermøde, kan der indhentes samtykke til begge dele fra starten. Kommunens jurister kan i øvrigt overveje, om der er et andet behandlingsgrundlag, således at det ikke er nødvendigt at indhente samtykke.

Tvivel om, hvorvidt der må hænge nødsituationsinformation på opslagstavler

"Pædagoger i en daginstitution er i tvivel om, hvorvidt det er ulovligt efter GDPR at hænge en seddel op på opslagstavlen fra forældrene til et barn med en alvorlig blødersygdom. Sedlen skal gøre det muligt for pædagogerne hurtigt at kunne give hospitalet de rette oplysninger om barnets navn, CPR-nummer og medicin ved akut, alvorlig sygdom uden at skulle bruge tid på at slå oplysningerne op."

Svar

Da oplysningerne kun skal bruges af pædagogerne, kan en sådan en seddel hænge på kontoret, i personalestuen eller lignende. Men den skal ikke hænge ude på gangen, hvor alle – f.eks. andre forældre – går forbi, da det ikke vedkommer dem, hvad et barn fejler.

Tvivel om, hvorvidt alle dokumenter med personoplysninger skal låses inde og destrueres

"Medarbejderne på rådhusene er i tvivel om, hvorvidt GDPR stiller krav om, at de skal indkøbe skabe med låse for at låse alle dokumenter med personoplysninger inde. Medarbejderne er også i tvivel om, om de skal have makulatorer til at destruere alle dokumenter med personoplysninger, eller om de blot kan smides i skraldespanden."

Svar

Personoplysninger bør ikke ligge frit fremme. Hvis der er almindelig adgang for borgere, skal dokumenterne gemmes væk. Det kan være besværligt - men hensynet er jo, at en borger ikke får sin nabos sag at se ved et besøg på rådhuset. Hvordan oplysningerne rent praktisk opbevares eller smides ud, er op til den enkelte kommune at bestemme. Man kan med fordel tænke "ville jeg selv være tryk ved, at mine oplysninger blev destrueret på denne måde?"

Tvivel om, hvorvidt der må være billeder af børnene på garderobekasserne

"Pædagogerne i børnehaver er i tvivel om, hvorvidt det er ulovligt efter GDPR at sætte billeder af børnehavebørnene på deres garderobekasser - og om de eventuelt skal bruge ekstra tid på at indhente samtykke til dette fra børnenes forældre."

Svar

Som nævnt ovenfor må offentlige myndigheder behandle billeder, hvis det sker som led i myndighedens udførelse af sine opgaver, og det er der tale om her. Hvis nogen forældre skulle have indvendinger mod det, kan man i dette tilfælde lade være med at sætte et billede på kassen.

Tvivel om, hvorvidt medarbejdernes vagtplan må hænge i frokoststuen

"Medarbejderne i et kommunalt storkøkken er i tvivel om, hvorvidt medarbejdernes vagtplaner må hænge i frokoststuen, eller om disse oplysninger skal være låst inde."

Svar

Man kan sagtens hænge vagtplanen op i frokoststuen.

Tvivel om, hvorvidt taxachaufføren må få udleveret billeder af de børn, han skal hente

"Skolelærere er i tvivel om, hvorvidt det er ulovligt efter GDPR, at taxachauffører, som kører med elever fra specialklasserne, får udleveret et billede af de enkelte elever sammen med deres navn, sådan at chaufførerne ved, hvem de skal have med. Eleverne har ikke altid sprog. En skole er stoppet med at udlevere billederne pga. GDPR."

Svar

Når det sker som led i myndighedens udførelse af sine opgaver, må myndigheden gerne videregive et billede. I det nævnte tilfælde giver det god mening at videregive billedet, så chaufføren ved, hvilket barn der skal hentes.

Tvivel om ansvaret for forældres elevbilleder på sociale medier

"Skolelærere er i tvivel om, hvorvidt GDPR-reglerne betyder, at kommunen bliver ansvarlig for, når forældre lægger billeder af elever taget i skoletiden på deres private Instagram-profiler. Lærerne er i tvivel om, om det betyder, at de evt. skal indhente samtykke fra de andre elevers forældre."

Svar

Forældre og børn er selv ansvarlige for, hvad de lægger op på deres egne profiler på sociale medier. Det er underordnet, hvor billederne er taget.

Tvivi om, hvorvidt elever skal klippes ud af klassebilleder, når de ikke længere går på skolen

"Skolerne er i tvivl om, hvorvidt GDPR-reglerne betyder, at de ikke må gemme billeder af eleverne, når eleverne er gået ud af skolen. Skolerne er derfor i tvivl om, om de skal klippe en elev ud af gruppe- og klassebillederne, hvis eleven skifter skole."

Svar

Man behøver ikke klippe børn ud af billederne, bare fordi de skifter skole. Som tidligere nævnt må myndigheder gerne behandle billeder, når det er nødvendigt for udførelsen af deres opgaver, og brug af gruppe- og klassebilleder har altid haft en grundlæggende betydning for skoler.

Tvivi om, hvorvidt læreren må få en kopi af elevernes pas

"Skolerne er i tvivl om, hvorvidt GDPR gør det ulovligt, at de tager en kopi af elevernes pas og medbringer dem på skolerejser som en sikkerhed i tilfælde af, at et af børnene mister deres pas på rejsen."

Svar

Det lyder som en rigtig fornuftig idé, at læreren tager en kopi af passet med. Datatilsynet anbefaler blot, at læreren passer på disse kopier, som var det lærerens eget pas, og destruerer dem på sikker vis efter turens afslutning.

Tvivi om, hvorvidt man må udsende deltagerliste ifm. seminarer, møder mv.

"Kommunerne er i tvivl om, hvorvidt det er i strid med GDPR, at man til kursus-/mødedeltagere udsender oversigter over, hvem der deltager i de givne kurser og møder samt deres kontaktoplysninger."

Svar

Det må man godt, hvis videregivelsen tjener et sagligt formål, dvs. hvis oplysningerne f.eks. viser, hvilke afdelinger eller sektioner i kommunens forvaltning, der er repræsenteret ved et seminar eller kursus. Det kan være en god idé at gøre opmærksom på videregivelsen ved tilmelding, så enkelte deltagere har mulighed for at sige til, hvis de af særlige årsager ikke ønsker at optræde på listen.

Tvivel om, hvorvidt plejehjemmene skal fjerne labels fra brugte pilleglas

"På plejehjem er medarbejderne i tvivel om, hvorvidt GDPR-reglerne kræver, at de fjerner labels med cpr-nummer og diagnose fra beboernes brugte pilleglas og medicinæsker, førend de smides ud."

Svar

Det kommer an på, hvordan glassene smides ud. Hensynet er, at uvedkommende ikke skal kunne blive bekendt med, hvilke personer der får hvilken medicin. Hvis glassene destrueres på en sådan måde, at oplysningerne ikke kommer uvedkommende i hænde, er det ikke nødvendigt at fjerne labels.

Tvivel om, hvorvidt man må registrere allergier mm. på kagelister

"De kommunale medarbejdere er i tvivel om, hvorvidt de må udarbejde en kageliste for medarbejderne, hvor det fremgår, hvem der har forskellige allergier, fx gluten- eller nøddeallergi. De er også i tvivel om, om de må hænge listen op i kontoret."

Svar

Det er en dårlig idé at registrere oplysninger om f.eks. medarbejdernes religiøse baggrund eller helbredsoplysninger. Men der er intet galt i at spørge, om der er noget, folk ikke spiser - så kan det dække over både tro, helbred, et ønske om at leve som veganer, eller at man virkelig bare ikke bryder sig om nødder. Listen må gerne hænges op i kontoret.

Tvivel om, hvorvidt fødselsdagslister må ligge tilgængelige på kommunens fællesdrev

"De kommunale medarbejdere er i tvivel om, hvorvidt det er i strid med GDPR at lægge en liste med medarbejdernes fødselsdage på kommunens fællesdrev, som er tilgængeligt for alle kommunens medarbejdere."

Svar

Det må man gerne. Datatilsynet har selv sådan en liste. Hvis en medarbejder ikke ønsker at optræde på listen, vil det være god stil at fjerne oplysningerne om den pågældende.

Tvivel om, hvorvidt man må tilse børnene uden samtykke fra forældrene

"Der er hos nogle kommunale sundhedsplejersker tvivel om, hvorvidt de overtræder GDPR-reglerne, hvis de tilser kommunens børn uden forældrenes samtykke. I nogle belastede kommuner vil forældrene ikke altid give samtykke til sundhedsplejerskens besøg."

Svar

Der vil som regel være et andet grundlag end samtykke, når man taler om medicinsk behandling eller tilsyn. Databeskyttelsesreglerne er ikke til hinder for, at sundhedsplejersken kan udføre dette arbejde.

Tvivel om hvad man skal gøre, hvis forældrene trækker samtykke til billeder tilbage

"Pædagogerne i børnehaver er i tvivel om, hvilke krav GDPR stiller, hvis forældresamtykke til brug af billeder på et tidspunkt trækkes tilbage. Pædagogerne er i tvivel om, om de skal lede alle institutionens billeder igennem og klippe de pågældende børn ud af billederne."

Svar

Det er altid hensigtsmæssigt at overveje et andet behandlingsgrundlag end samtykke, eksempelvis om ikke behandlingen af billederne ligger inden for kommunens myndighedsudøvelse. Hvis man baserer sin behandling af oplysninger på baggrund af samtykke, så er der nemlig en risiko for, at den registrerede benytter sin ret til at trække dette samtykke tilbage. Det har dog ingen betydning for lovligheden af den behandling, der var baseret på samtykket inden tilbagekaldelsen. Tilbagekaldelse af samtykke vedrører kun den fremtidige behandling af den registreredes oplysninger.

Det er under alle omstændigheder ikke nødvendigt at klippe i gamle billeder.

Det er i øvrigt altid en god ide at begrænse brugen af billeder til det nødvendige, således at man f. eks ikke gennem flere år ophober store mængder af billeder.

Tvivel om, hvorvidt det er genbrugspladsernes ansvar at slette data på computere i byttehuse

"Medarbejdere på de kommunale genbrugspladser er i tvivel om, hvorvidt det efter GDPR-reglerne er kommunens - og dermed deres - ansvar at slette persondata på computere, telefoner mv., der afleveres af borgere til genbrug for andre borgere."

Svar

Hvad private borgere har af oplysninger på deres eget udstyr, hvad enten det er computere eller telefoner, falder uden for databeskyttelsesreglerne. Datatilsynet anbefaler – ud fra en generel betragtning – at kommunens medarbejdere opfordrer borgerne til at sikre sig, at udstyret er rensat, inden det overleveres kommunen.

Tvivel om, hvorvidt kommunerne må offentliggøre hørings svar

"Kommunerne er i tvivel om, hvorvidt det er i strid med GDPR, hvis de på deres hjemmesider offentliggør alt indholdet i hørings svar fra borgerne, da hørings svarene indeholder personoplysninger som navn og adresse. Mange kommuner bruger lang tid på at slette disse oplysninger fra udvalgsdagsordenerne, inden de lægges på kommunens hjemmeside."

Svar

Så længe der er tale om almindelige oplysninger som navn og adresse, må kommunerne – ligesom f.eks. Folketinget – offentliggøre hørings svarene. Der findes i øvrigt programmer, som kan foretage automatiske screeninger af dokumenter for eksempelvis personnummer, hvilket kan lette sådanne processer betydeligt.

Tvivel om, hvorvidt GDPR-reglerne gælder for infrarøde videooptagelser

"En kommune er i tvivel om, hvorvidt der er tale om behandling af personoplysninger, hvis man bruger et infrarødt kamera på rådhuset eller en skole for fx at forebygge indbrud."

Svar

Hvis man kan genkende personer på optagelserne, er behandlingen af oplysninger omfattet af databeskyttelsesreglerne. Det gælder, hvis bare en hvilken som helst person kan genkende vedkommende. I så fald skal kommunen overholde de regler, der gælder for TV-overvågning.

Tvivel om, hvorvidt personoplysninger må fremgå af det digitale byggesagsarkiv (Weblager)

"Kommunerne er i tvivel om, om GDPR-reglerne gør, at de skal til at slette personoplysninger, herunder navn og adresse, fra de byggesagsdokumenter, der fremgår af det kommunale digitale byggesagsarkiv på nettet, weblager.dk"

Svar

Det vil normalt være lovligt at offentliggøre oplysninger om navn og adresse (der ikke er beskyttede i cpr-registeret), hvis det tjener et sagligt formål. Datatilsynet ser til ti-der sager, hvor der også fremgår f.eks. personnumre, og det går ikke.

GDPR-sikkerhedskrav gør kommunikationen med borgerne usmidig

"Når borgere kontakter kommunen per mail, er kommunen pga. GDPR forpligtet til at føre dialogen via Digital Post-løsningen, hvis korrespondancen indeholder fortrolige oplysninger. Det giver en usmidig dialog md borgerne, da mange borgere ikke tjekker deres post i Digital Post-løsningen særligt ofte."

Svar

Der er ingen tvivl om, at brug af almindelig mail er lettere. Det er også Datatilsynets erfaring. E-mail er imidlertid ikke en sikker kommunikationsform, og det er hverken i borgerens eller kommunens interesse, hvis f.eks. følsomme oplysninger om en borger kommer i de forkerte hænder. Der henvises i øvrigt til svaret ovenfor om SMS'er.

Tvivl om, hvorvidt kommunerne må bruge sociale medier, når det ikke er muligt at indgå databehandleraftaler med tech-giganterne

"Kommunerne er i tvivl om, hvad skal gøre for at få indgået retvisende databehandleraftaler med de store tech-giganter, som de ikke kan komme i dialog med. Flere kommuner overvejer at slette deres Facebook-sider, da GDPR-kravene ikke kan overholdes."

Svar

Har man eksempelvis en Facebook-side, er man sammen med Facebook fælles ansvarlig for at overholde reglerne i databeskyttelsesforordningen. Det betyder, at man skal sørge for at indgå en aftale med Facebook om fælles dataansvar, og i denne aftale skal det reguleres, hvem der har ansvar for hvad, og de personer der behandles oplysninger om, skal have adgang til at se det væsentligste indhold af ansvarsfordelingen mellem Facebook og kommunen.

Datatilsynet er opmærksom på, at det kræver, at Facebook medvirker til en løsning, hvilket tilsynet forventer og i europæisk samarbejde med bl.a. det irske datatilsyn vil følge op på. I det omfang reglerne ikke efterleves, risikerer begge parter imidlertid at blive pålagt sanktioner. Datatilsynet har udarbejdet en [skabelon](#) til en aftale om fælles dataansvar. Datatilsynet henviser også til vores offentlige [brev af 13. juni 2016](#).

Krav om samtykke forsinker bevillinger

"Kommuner oplever, at bevillingen af hjælpemidler til borgerne tager længere tid end før GDPR, fordi kommunen skal afvente borgeres samtykke til at videregive borgersens oplysninger til hjælpemiddelleverandøren. Det kan være til gene for borgeren."

Svar

Som tidligere nævnt er der en række andre behandlingsgrundlag end samtykke. Det kan f.eks. være, at videregivelsen er nødvendig for at overholde en arbejds-, sundheds- eller socialretlig forpligtelse. Hvis borgeren har ret til hjælpemidler, vil det være lovligt – uden samtykke – at videregive oplysningerne til leverandøren, så borgeren kan gøre krav på sin ret.

Hjemmehjælpernes arbejde forsinkes af GDPR-krav

"Hjemmehjælperne kan pga. GDPR ikke længere få vist navn og adresse på de borgere, de skal besøge, i Outlook på deres mobiltelefoner. Det forsinker hjemmehjælpernes arbejde, da de i stedet skal bruge tid på at åbne deres bærbare computere op for at kunne se aftalerne i deres fagsystem."

Svar

Der er ikke noget problem i, at hjemmehjælperne på deres mobiltelefoner kan se navn og adresse på de borgere, de skal besøge. Men hvis de har brug for at tilgå f.eks. følsomme oplysninger om borgernes helbred, skal kommunen sørge for, at sikkerheden er i orden.

Mange resurser bruges på at drøfte behovet for databehandlersaftaler med leverandører

"Kommunerne oplever, at private leverandører i stort omfang vil indgå databehandlersaftaler ift. services og produkter, hvor leverandørens ydelse ikke er databehandling, fx leverandører af voksenbleer og mekanikere, som får adgang til gps-oplysninger via kommunens biler. Kommunerne bruger mange resurser på at drøfte dette med leverandørerne."

Svar

Det er rigtigt, at det er langt fra alle leverandørforhold, der forudsætter, at der indgås en databehandlersaftale. Hvis leverandørerne insisterer, kan kommunerne henvise til Datatilsynet, herunder til Datatilsynets [vejledning om dataansvarlige og databehandlere](#), særligt vejledningens eksempel 1 og 2.

Mange resurser bruges på at opfylde fortegnelseskravet

"Flere kommuner stiller spørgsmålstejn ved, om udarbejdelse af fortegnelser over deres databehandlinger giver merværdi for kommunen og deres borgere. Og om ressourcerne ikke kunne have været brugt bedre på borgerne."

Svar

Databeskyttelsesforordningens krav om, at der skal føres en fortegnelse, har erstattet det mere omfattende anmeldelseskrav. Ved at føre en fortegnelse vil kommunen kunne danne sig et overblik over de behandlinger, den har iværksat. Sådan et overblik er en nødvendig forudsætning for at kunne overholde en række forpligtelser i databeskyttelsesforordningen, og det gør hele organisationen klogere på, hvilke oplysninger og behandlinger af oplysninger, kommunen egentlig er ansvarlig for.

Datatilsynet anbefaler i øvrigt, man ser på dette som et hensigtsmæssigt redskab, som kan benyttes som grobund for overvejelser vedrørende de oplysninger, man behandler. Datatilsynet har udgivet en [vejledning om fortegnelse](#) med henblik på at lette arbejdet med udarbejdelse af fortegnelse.

Det er en stor og svær opgave at arbejde risikobaseret

"Flere kommuner gør opmærksom på, at de bruger mange resurser på at forsøge at leve op til kravet om at arbejde risikobaseret med kommunens datasikkerhed. Kommunerne er i tvivl om, hvorvidt de skal udarbejde risikovurderinger af alle databehandlinger, og hvilke krav der er til dokumentation af vurderingerne."

Svar

Det overordnede hensyn er at sikre, at de følsomme oplysninger, som kommunen behandler, ikke kommer til uvedkommendes kendskab og eventuelt gøres tilgængelige for personer med onde hensigter. Datatilsynet gør sit bedste for at stå til rådighed både pr. telefon og skrift, og tilsynet har udgivet flere vejledninger om emnet samt publiceret hjemmesidetekster og afgørelser herom.

En risikovurdering er samtidig også kommunens dokumentation for, at myndigheden overholder databeskyttelsesreglerne. Når der eksisterer retningslinjer herom, vil det ikke være nødvendigt for den enkelte sagsbehandler at dokumentere de overvejelser, der ligger til grund for f.eks. den enkelte fremsendelse af en SMS eller e-mail.

Der skal endvidere udarbejdes en risikovurdering af de behandlinger af personoplysninger, der foretages. Vedrørende kravene til dokumentationen kan Datatilsynet henvise til Erhvervsstyrelsen og Rådet for Digital Sikkerhed, som har lavet et risikovurderingsframework, som det er muligt at hente gratis online.

Kommunerne bruger mange ressourcer på, hver især, at opfylde samme GDPR-krav

"Kommunerne gør opmærksom på, at GDPR-reglerne betyder, at hver kommune skal bruge mange ressourcer på at udføre de samme administrative GDPR-opgaver, fx risikovurderinger og dokumentation samt indgå databehandleraftaler med staten og føre tilsyn med leverandører/databehandlere. Selvom kommunerne løser de samme opgaver og bruger de samme it-systemer."

Svar

Datatilsynet kan bestemt anbefale, at kommunerne samarbejder om at overholde databeskyttelsesreglerne, eventuelt med bistand fra KL.

Kommunerne bruger mange ressourcer på at tolke reglerne om adgang til deling af data

"Kommunerne gør opmærksom på, at GDPR-reglerne betyder, at de bruger rigtig mange ressourcer på at vurdere, hvem af de kommunale sagsbehandlere, der skal have adgang til hvilke data om borgerne i kommunens it-systemer. Og hvilke sagsbehandlere, der må dele hvilke data med hvilke andre sagsbehandlere - og om det kræver særskilt samtykke fra borgerne."

Svar

Som nævnt ovenfor er det et grundlæggende hensyn, at de oplysninger, som myndighederne behandler, ikke kommer til uvedkommendes kendskab. Spørgsmålet om, hvilke oplysninger den enkelte sagsbehandler har brug for (og dermed lovligt kan behandle), vil i vidt omfang fremgå eller følge af den lovgivning, der regulerer de enkelte sagsområder.

En mulighed er også, at KL udarbejder et adfærdskodeks. Et adfærdskodeks er et sæt retningslinjer, som skal bidrage til at sikre, at de myndigheder, der tilslutter sig kodekset, anvender databeskyttelsesreglerne korrekt. Datatilsynet kan henvise til tilsynets [vejledning om adfærdskodeks](#).

Kommunerne bruger mange ressourcer på at dokumentere overholdelsen af reglerne

"Kommunale medarbejdere oplever ofte, at de ikke har tid til deres kerneopgave, fordi de er pålagt at dokumentere, at deres håndtering af borgernes data overholder GDPR. Kommunerne er i tvivl om omfanget af dokumentationskravet i GDPR."

Svar

Meget af dokumentationen kan udarbejdes på overordnet plan. Hvis man har sin overordnede risikovurdering og fortegnelse i orden, kan der henvises til denne, medmindre man afviger herfra. I så fald vil det være en god ide at dokumentere den konkrete vurdering, der ligger til grund for eventuelle afvigelser.

Det bør efter Datatilsynets opfattelse ikke være den enkelte pædagog, sundhedsplejerske eller sagsbehandler, der har til opgave at dokumentere lovlig håndtering af borgernes data. Kommunen må sørge for, at korrekt behandling af personoplysninger i det daglige arbejde understøttes såvel teknisk som organisatorisk.

Det anbefales, at kommunerne ved tilrettelæggelsen heraf blandt andet inddrager organisationens databeskyttelsesrådgiver. Også her er det en mulighed, at KL udarbejder et adfærdskodeks, som kommunerne herefter kan tilslutte sig.

Kommunerne bruger mange ressourcer på at føre kontrol med deres databehandlere

"Kommunerne oplever det voldsomt resursekrævende at følge GDPR-kravet om, at de selv - eller dyre revisorer på deres vegne - skal føre tilsyn med deres databehandlere. For hver enkelt kommune er der tale om flere hundrede aftaler. Desuden skal mange kommuner før nøjagtigt den samme kontrol med samme databehandler, hvilket ikke øger datasikkerheden."

Svar

Når man behandler personoplysninger, og særligt når disse videregives til andre, herunder databehandlere, medfølger et ansvar, f.eks. at føre tilsyn med sine databehandlere. Dette er et specifikt krav efter forordningen. For at lette dette arbejde har Datatilsynet har udgivet en [vejledning specifikt relateret til tilsyn med databehandlere](#).

Det fremgår bl.a. af tilsynets vejledning, at den dataansvarlige med fordel kan tilrettelægge sit tilsyn på baggrund af den risikovurdering, som den dataansvarlige har foretaget. Hvor ofte og hvordan der skal føres tilsyn med databehandlere kan derfor variere alt efter risikoen for borgernes rettigheder og frihedsrettigheder. Også i denne sammenhæng bifalder Datatilsynet et eventuelt samarbejde myndighederne imellem.

KL's GDPR-bespænd

© 2020 Datatilsynet

Eftertryk med kildeangivelse er tilladt

Udgivet af:

Datatilsynet

Borgergade 28, 5.

1300 København K

T 33 19 32 00

dt@datatilsynet.dk

datatilsynet.dk

Foto: Datatilsynet

Datatsynet
Borgergade 28, 5
1300 København K
T 33 19 32 00
dt@datatsynet.dk
datatsynet.dk